

Наукові засади створення та розгортання регіональних інноваційних систем в Україні

*Бубенко П.Т., завідувач кафедри «Міської і регіональної економіки»
Харківської національної академії міського господарства, д.е.н., професор*

Починаючи з 70-х років минулого століття у розвинених країнах світу відбувається якісна зміна парадигми розвитку - відмова від індустріальних моделей і перехід до інноваційних систем господарювання та їх компонентів, що засновані на знаннях. Найважливішим завданням регіональної політики у поточному часі стає формування механізмів і інфраструктур підтримки інноваційної діяльності регіональних суб'єктів господарювання. Одночасно стає зрозумілим, що ефективність економіки залежить не стільки від продуктивної діяльності окремих її суб'єктів (адміністрацій, компаній, банків, наукових і освітянських інститутів тощо), скільки від того, як вони взаємодіють один з одним, а також від якості середовища такої взаємодії. Подібне середовище взаємодії влади, бізнесу й суспільства одержало назву інноваційних систем (ІС) - національних, регіональних, корпоративних. Основна ознака ІС - продукування та підтримка інноваційних процесів у всіх сферах життєдіяльності - управлінні, бізнесі, науці, освіті й т.п.

Для пострадянських країн перехід від індустріальної до інноваційної моделі регіонального розвитку є проблемою, успішність вирішення якої залежить від урахування та оцінки великої кількості вихідних умов, таких як індустріальні виробництва, що домінують на території, їх масштаб та технологічні уклади, рівень науки та освіти й стан відповідних інститутів, рівень розвитку нової економіки, в першу чергу – ринкової інфраструктури, стан владних інститутів, їх готовність до реформ та вміння діяти в умовах невизначеності, від культурно-історичних особливостей життєдіяльності населення, його активності та ін.

Очевидно, що однією з ключових умов вирішення цієї проблеми є цілеспрямована інтеграція потенціалу та ресурсів основних суб'єктів розвитку території – науково-освітніх інститутів, виробничо-підприємницьких, фінансових структур та органів регіональної влади.

Теоретичні та методологічні засади дослідження проблем розвитку національної економіки у постіндустріальній системі координат відображені у наукових працях А. Чухна [1], питання формування національних інноваційних систем (НІС) досліджують російські вчені А. Динкін, Н. Іванова [2; 3] та українські М. Кизим, І. Матюшенко [4], розвиткові проблематики сучасних систем управління інноваційними процесами присвячені праці Л. Федулової [5].

Разом з тим необхідно констатувати, що велика кількість наукових публікацій відносно інноваційної проблематики, на жаль, ще не трансформувалася у площину реальних практичних дій і послідовна, системна робота по забезпеченню переходу до інноваційної моделі розвитку господарської системи країни до цього часу не ведеться, показники

інноваційної активності промислових підприємств ледь сягають десяти відсотків при середніх показниках у країнах ЄС на рівні 60-70%.

Висока актуальність наукових досліджень щодо підвищення ефективності і дієздатності державної інноваційної політики, удосконалення системи організації управління інноваційними процесами, особливо на регіональному рівні, зумовили і визначили мету статті.

Передумови інноваційного розвитку регіону

У цілому ряді директивних документів України останніх років перехід до інноваційної моделі розвитку визначений як основна стратегічна мета, на досягнення якої повинні бути зосереджені зусилля органів центральної та регіональної влади, спрямована активність усіх суб'єктів господарювання, організацій науки і бізнесових структур, усіх суспільних інститутів. У першу чергу це стосується регіонів з високою концентрацією науково-технічного та промислового потенціалу.

Забезпечити у конкретних умовах реалізацію настільки масштабної мети можна, лише сконцентрувавши наявні ресурси на пріоритетних напрямках, що реалізують *конкурентні переваги* того чи іншого регіону. Що стосується харківського регіону, то це перед усе:

- високий освітній рівень населення і його сприйнятливність до нових знань, конкурентоздатний освітній комплекс;
- розвинута мережа науково-технічних організацій, наявність вагомих науково-технічних заділів, здатних бути основою для розвитку високотехнологічних галузей і виробництв;
- багатогалузева промислово-виробнича база.

Цілеспрямоване використання цих переваг є основною умовою для формування в регіоні власних центрів розробки і масового виробництва конкурентоздатних на світовому ринку товарів, забезпечення стійких темпів росту економіки і сприяння досягненню європейських стандартів соціально-економічного розвитку і життя населення.

Слід відзначити, що незважаючи на очевидну безальтернативність інноваційного шляху розвитку, високий рівень суспільної згоди в країні дотепер так і не сформувалися стійкі інноваційні тенденції. Чому? Однією із головних причин є те, що об'єктивні передумови для реальної переорієнтації інтересів держави, бізнесу і суспільства в інноваційну сферу стали складатися лише в останній час.

По-перше, широка присутність на внутрішньому ринку імпортової продукції поступово змінила стандарти як споживчого, так і інвестиційного попиту, наблизила їх до рівня розвинутих країн. Цінові переваги вітчизняних товарів і послуг стають усі частіше недостатніми для збереження їхніх позицій навіть на внутрішньому ринку.

По-друге, реальне залучення України в процеси глобалізації і реалізовані заходи по приєднанню до ВТО в більшості випадків не залишають вітчизняним виробникам надій на збереження істотних мір підтримки, що дозволяють працювати поза міжнародною конкуренцією. Це безумовно активізує пошук бізнесом нових технологій і нестандартних рішень для

забезпечення розвитку в умовах глобальної конкуренції.

По-третє, потреби розвитку нової бізнес-еліти, не зв'язаної безпосередньо з паливно-енергетичним і гірничо-металургійним комплексами, стимулюють інтерес і приплив фінансових і менеджерських ресурсів у високотехнологічні галузі.

По-четверте, виникнення поки ще невеликого прошарку успішного інноваційного співтовариства (наука + бізнес), що бачить своє майбутнє у якості рівноправного партнера світового інноваційного процесу.

По-п'яте, зміна суспільно-політичної ситуації, дотримання владою принципів верховенства права і рівних можливостей для усіх форм бізнесу, зусилля по поліпшенню інвестиційного клімату і правової бази дозволяють вітчизняним суб'єктам технологічного бізнесу почувати себе більш упевнено, а закордонним - дають підстави розглядати регіон як перспективний майданчик для науково-технічного і виробничого співробітництва.

Основні умови створення інноваційної економіки

Аналіз тенденцій розвитку світового господарства в останні 50 років показує, що перехід національної економіки на інноваційний алгоритм розвитку можливий лише при паралельній реалізації трьох складових:

- ефективно організації наукових досліджень, що дозволяють зберегти і розширити області, у яких українська наука займає провідні позиції;
- інноваційної модернізації промисловості;
- створенні національної інноваційної системи, включаючи інноваційну інфраструктуру, що забезпечує ефективну комерціалізацію наукових знань.

Перший напрямок – удосконалювання організації наукової діяльності, її правової, фінансово-економічної й інституціональної складових – практично цілком відноситься до компетенції центральних органів влади держави і практично виходить за межі відповідальності регіонів. Докорінна структурно-технологічна модернізація промисловості також значною мірою є проблемою національного масштабу, хоча в цьому напрямку у регіонів також є свої ресурси і можливості. А от третій ключовий напрямок - формування інститутів національної інноваційної системи – може реалізовуватися і розвиватися як рівноправно партнерський за рахунок кооперації ресурсів і повноважень як центральних, так і регіональних органів влади і місцевого самоврядування. Тому, приймаючи стратегію забезпечення інноваційного розвитку і виробляючи відповідну програму, в першу чергу доцільно сконцентруватися на третьому напрямку і *розглядати створення регіональної інноваційної системи як найважливішу умову і невід'ємну складову становлення і розвитку національної інноваційної системи України.*

Аналіз існуючої інноваційної системи

До кінця 90 років в Україні відбувались складні процеси відновлення системи управління господарським комплексом в нових, вже ринкових умовах, яка в основному відповідає вимогам створення інноваційної економіки.

На даний час в Україні існує достатньо сучасна правова база з охорони прав інтелектуальної власності та відносно ліберальне законодавство в

науковій та інноваційній сфері. В той же час, практично не відпрацьовані механізми застосування права у цій сфері. Чималі зусилля і ресурси за останні роки були вкладені в створення інноваційної інфраструктури, у тому числі: Українська державна інноваційна компанія, низка існуючих бізнес-інкубаторів, технопарків, ВЕЗ та СРІД, Державне агентство України з інвестицій та інновацій і Національна рада з конкурентоспроможності. У більшості вищих навчальних закладів вже читаються спецкурси з інноваційного менеджменту та управління нематеріальними активами.

Разом з тим, статистика свідчить, що кількість інноваційно активних підприємств в економіці країни за останні роки постійно зменшується. В національному експорті превалює продукція з малою часткою доданої вартості, а частка наукоємної продукції залишається вкрай низькою. Практично відсутній малий технологічний бізнес, а по доходах від ліцензійних надходжень на продані вітчизняні об'єкти промислової та інтелектуальної власності Україна в сотні разів відстає від розвинутих країн.

Однією з основних причин інноваційного застою є те, що перераховані вище окремі елементи інноваційної системи створювалися без належного взаємозв'язку одного з другим та з відповідними секторами економіки (такими як промисловість та сфера освіти). При цьому використання закордонного досвіду практично завжди проходило шляхом перенесення до вітчизняної специфіки окремих елементів цілісних економічних механізмів та з цієї причини не приводило до очікуваних результатів. Головною проблемою залишається відсутність дієвих економічних механізмів, стимулюючих як інвестування в інноваційну сферу, в створення нововведень, так і їх комерціалізацію.

Аналіз вітчизняних проблем та досвіду інноваційно активних країн приводить до однозначного висновку про те, що успішність стратегії інноваційного розвитку може бути забезпечена лише при наявності таких умов:

- національної стратегії, сформульованій на підставі ретельно обраних інноваційних пріоритетів;
- послідовності та довготерміновості (не менше 10 років) програми створення національної інноваційної системи;
- вирощування національних ТНК в наукоємних галузях виробництва;
- всебічної підтримки усіх форм технологічного бізнесу, розвитку культури такого підприємництва;
- активної участі регіонів у пошуку та залученні найбільш ефективних для місцевих умов механізмів стимулювання інноваційної діяльності.

Загальні характеристики регіональної інноваційної системи

Знайомство з досвідом розвинутих країн по переводу їхніх економік в інноваційну фазу, аналіз динаміки господарських показників Харківського регіону за минулі роки і вивчення передумов і проблем його інноваційного розвитку переконливо показують, що ключовою умовою такого типу розвитку для регіону є наявність ефективної інноваційної системи, на базі й у межах якої повинна бути забезпечена продуктивна взаємодія основних

суб'єктів інноваційної економіки та бізнес-структур різного типу і масштабу, системоутворювальних науково-освітніх інституцій і органів влади.

Тому першочерговою метою робіт з переведення економіки регіону на інноваційну модель розвитку має стати створення Регіональної Інноваційної Системи (РІС) - організаційно-технічної, експертно-консультаційної, фінансово-економічної й інформаційної системи, що забезпечує:

- економічний розвиток регіону за рахунок стійкого і випереджального розгортання виробництва і реалізації наукомісткої продукції і науково-технічних послуг;

- залучення інтелектуального потенціалу регіону в продуктивну діяльність і його розширене відтворення;

- залучення в інноваційну сферу внутрішніх і зовнішніх приватних інвестицій;

- формування з боку наукомістких виробництв цільових замовлень для вищих навчальних закладів регіону, підвищення якості вищої освіти;

- підвищення рівня менеджменту і маркетингу в сфері високих технологій;

- позитивний вплив на супутні сфери економіки регіону (високотехнологічні промислові галузі, де можуть використовуватися створені розробки і продукти, телекомунікації, банківська сфера і т.д.);

Стратегічна орієнтація на переважний розвиток інтелектуальних виробництв передбачає:

- створення ефективних механізмів реалізації законодавства в області захисту прав інтелектуальної власності, організацію робіт з виявлення недоліків відповідної нормативної бази і зусилля по її удосконалюванню, у першу чергу, в сфері господарського обороту результатів інтелектуальної діяльності;

- активізацію процесів комерціалізації діяльності науково-дослідних організацій і колективів;

- інтенсифікацію зусиль, пов'язаних зі створенням цивілізованого ринку інтелектуальних продуктів і послуг;

- оперативний і стратегічний моніторинг інноваційних процесів в економіці регіону;

- здійснення маркетингу, орієнтованого на просування наявних інтелектуальних продуктів і на розміщення в регіоні замовлень на їхнє створення;

- якісний консалтинговий супровід інвестиційно-інноваційних проектів;

- забезпечення підготовки і перепідготовки кадрів для інтелектуального виробництва;

- випереджальний розвиток інноваційної інфраструктури;

- показово активну участь регіональних органів влади в організаційному, інформаційному й фінансово-економічному забезпеченні робіт зі створення і розвитку регіональної інноваційної системи.

Перераховані ознаки дієздатної регіональної інноваційної системи дають

підставу для розробки комплексу практичних заходів для її створення, що у сукупності складають зміст регіональної Програми формування і розвитку РІС.

Базові елементи регіональної інноваційної системи

Регіональна громадська Рада з інноваційного розвитку

Регіональна громадська Рада з інноваційного розвитку (надалі – Рада) - дорадчий, експертно-консультаційний орган при главі облдержадміністрації, створюваний для аналізу проблематики і вироблення стратегії інноваційного розвитку регіону.

Головні задачі Ради:

- організація суспільних слухань із проблем інноваційного розвитку регіону;
- підготовка рекомендацій стосовно довгострокових пріоритетів соціально-економічного розвитку регіону;
- підготовка періодичних оглядів (звітів) про інноваційні процеси в найважливіших секторах регіональної економіки;
- аналіз проблем нормативно-правового забезпечення інноваційної сфери на регіональному рівні;
- залучення в інноваційну сферу регіону ресурсів її розвитку.

Головою Ради за посадою є глава облдержадміністрації. Персональний склад Ради формується за пропозицією Головного управління освіти і науки Харківської облдержадміністрації, інших структурних підрозділів Харківської облдержадміністрації з числа авторитетних представників наукових, освітніх, виробничих і підприємницьких структур регіону, що активно працюють в інноваційній сфері. Склад Ради формується на добровільній основі і затверджується головою облдержадміністрації на термін 5 років.

У складі Ради формується три проблемні секції:

- 1) аналітична секція (аналіз проблем і перспектив інноваційного розвитку регіону, обґрунтування пріоритетів і програм розвитку, розробка інструментів стимулювання і підтримки інноваційних процесів);
- 2) нормативно-правова секція (аналіз нормативно-законодавчої бази в інноваційній сфері, пропозиції до розробки нормативних актів по стимулюванню інноваційних процесів на місцевому рівні і проектів державних законодавчих актів);
- 3) ресурсна секція (пошук і залучення в інноваційну сферу джерел матеріальних і інтелектуальних ресурсів).

Порядок формування складу Ради, організація його роботи, статус Ради і права його членів, порядок взаємодії Ради з органами влади і суб'єктами, що господарюють, у регіоні визначаються Положенням про Раду, що затверджується головою обласної державної адміністрації.

Організаційне і матеріально-технічне забезпечення діяльності Ради здійснює Головне управління освіти і науки та інші структурні підрозділи Харківської облдержадміністрації, зацікавлені у результатах її діяльності.

Регіональний Інноваційний Центр

Регіональний Інноваційний Центр (РІЦ) створюється з метою організації процесів формування і розвитку регіональної інноваційної системи (РІС) - комплексу правових, фінансово-економічних, інформаційних інститутів і умов, що у сукупності забезпечують підтримку тенденцій інноваційного розвитку пріоритетних секторів економіки регіону, оперативне реагування на зміну господарської кон'юнктури, сприяють міжнародній інтеграції регіональних товаровиробників і, головне, забезпечують зростаючий приплив приватного капіталу в інноваційну сферу.

Регіональний Інноваційний Центр – базовий елемент регіональної інноваційної системи.

Основні функції РІЦ:

- організація робіт зі створення і розвитку РІС і їхнє експертно-аналітичне забезпечення (виконання договорів з облдержадміністрацією, залучення суб'єктів бізнесу, координація діяльності інститутів інноваційної інфраструктури, проведення аналітичних і прогнозних досліджень);

- здійснення координації регіональної та державної політики у сфері інноваційної діяльності;

- сприяння просуванню на ринок перспективних інноваційних розробок (проектів);

- нарощування експертно-консалтингового потенціалу (власного і стороннього), надання професійних консалтингових послуг в інноваційній сфері (правове, управлінське, науково-технічне);

- організація виставок, ярмарок, конкурсів, презентацій інноваційних проектів;

- інформатизація в рамках РІС (розробка і ведення сайту «Харків інноваційний», баз даних інноваційного потенціалу);

- розвиток інноваційної ідеології, реклама, паблік – рілейшнз (робота в засобах масової інформації).

Першорозрядні завдання РІЦ:

- доробка і уточнення концепції інноваційного розвитку регіону і експертиза реальних пріоритетів такого розвитку;

- інвентаризація й оцінка реального інноваційного потенціалу науково-технічного, освітнього, промислового й аграрного комплексів регіону;

- формування (на основі результатів оцінки) регіональної автоматизованої інформаційної системи (АІС) «Управління інноваційним розвитком регіону»;

- подальший збір і систематизація перспективних інноваційних розробок, створення умов для їхньої комерціалізації;

- розробка механізмів залучення в інноваційну сферу приватного вітчизняного і закордонного капіталу;

- розробка ефективних інструментів комерціалізації науково-технічного потенціалу (оцінка, облік і залучення в господарський оборот об'єктів інтелектуальної власності, цивілізовані форми створення і презентація на

ринку наукомістких компаній, професійний консалтинг основних стадій розробки і реалізації інноваційних проектів і просування наукомісткої продукції на зовнішніх і внутрішніх ринках);

- надання експертно-аналітичних послуг інвесторам (оцінки потенціалу і прибутковості територій і окремих об'єктів інвестування, оцінки ризиків і прогнози розвитку, рекомендації з ведення інноваційної діяльності в Україні і регіоні);

- координація діяльності основних суб'єктів регіонального розвитку й інститутів інноваційної інфраструктури.

Регіональний венчурний фонд

Регіональний венчурний фонд створюється як фінансовий інструмент забезпечення реалізації розбудови Регіональної Інноваційної Системи з метою залучення недержавних фінансових ресурсів в інноваційну сферу та зниження інноваційних ризиків в регіоні, що дозволить підвищити привабливість інноваційної діяльності в регіоні та забезпечити режим саморозвитку цієї сфери.

Структура показників інноваційного розвитку регіону

До системи показників включається діючий перелік статистичних показників, що характеризують інноваційний розвиток економіки України, та група нових характеристик:

- загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості, у т.ч. по напрямках (тис. грн.):

- обсяг НДДКР;

- придбання об'єктів промислової власності (у т.ч. ноу-хау);

- оновлення технологічної бази виробництва;

- придбання машин, устаткування й установок;

- маркетинг, реклама.

- джерела фінансування інноваційної діяльності (структура, динаміка);

- обсяг відвантаженої за звітний період інноваційної продукції (тис. грн., по галузях виробництва);

- частка інноваційної продукції машинобудування/рік (у % від загального обсягу виробництва)

- показники процесів створення і використання об'єктів інтелектуальної власності (ІВ) (кількість поданих заявок на видачу охоронних документів, кількість виданих патентів, свідоцтв у використаних об'єктів ІВ, обсяг витрат на охорону прав ІВ, прибуток від використання об'єктів ІВ).

- показники обороту в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Очевидно, що система статистики інноваційної діяльності вимагає удосконалювання і відновлення. Зокрема, відчувається дефіцит інформації про стан і використання інноваційної інфраструктури. Так, для одержання даних про число і склад утворюючих її об'єктів (інноваційно-технологічних центрів, бізнесів-інкубаторів, технопарків і т.д.), зайнятості в них, обсягів реалізованої продукції, послуг і т.п. необхідно розробити методологію й інструментарій статистичного спостереження за інноваційною інфраструктурою.

У сфері науки й інновацій необхідно розширити спектр статистичних спостережень у наступних напрямках:

- аналіз стану і рівня розвитку матеріально-технічної і дослідно-експериментальної бази науки, включаючи оцінку наявності і технічного рівня дорогих машин і устаткування, вікової структури технічних засобів, стану і використання дослідно-експериментальних виробництв, розвитку форм колективного користування науковим устаткуванням;

- аналіз процесів інтеграції науки й освіти, включаючи характеристику форм інтеграційної діяльності, їх наукового й освітнього потенціалу, результативності;

- оцінка розвитку венчурних фондів, обсягу і структури їхніх активів, напрямків використання засобів, у тому числі з метою підтримки інноваційних проектів і фірм на ранніх стадіях;

- статистичне спостереження за створенням і використанням критичних технологій, включаючи розробку класифікаторів критичних технологій і продукції (послуг), вироблених з їхнім використанням.

Має потребу в подальшому розвитку статистика торгівлі – виділення інформації про торгівлю високотехнологічною продукцією на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Розробка нової системи статистичних показників для моніторингу інноваційної діяльності в регіоні і її введення в практику потребує не менш 12 місяців (у т.ч. 6 місяців для розробки й обґрунтування нової системи) і витрат у межах 30 – 40 тис. грн.

Окрім статистичних даних, РІС потребує розробки своєї власної інформаційної підсистеми цільового інноваційного призначення.

ВЕБ - сайт «Харків інноваційний»

Призначення ВЕБ-сайту «Харків інноваційний» – загальна Інтернет - підтримка інноваційної діяльності в Харківському регіоні. Сайт розробляється на замовлення і при участі Регіонального Інноваційного Центру, далі РІЦ виконує функції адміністратора сайту, а також займається його просуванням в інформаційному просторі.

Сайт є інформаційним табло Регіонального Інноваційного Центру, Громадської Ради, Регіонального інноваційного фонду, Харківського міського семінару з інноватики, інших ланок інноваційної інфраструктури.

Структура ВЕБ-сайту.

1. Новини: основні події у сфері інноваційної діяльності Харківського регіону (включаючи законодавчі документи, конференції).

2. Показник інноваційної погоди в Харківському регіоні.

3. Актуальний матеріал («передова стаття»)

4. Регіональний інноваційний центр:

- 4.1. Стратегія інноваційного розвитку Харківського регіону.

- 4.2. Програма інноваційного розвитку Харківського регіону.

- 4.3. Моніторинг програми розвитку Харківського регіону.

- 4.4. Пілотні інноваційні проекти.

- 4.5. Аналітика.

5. Громадська Рада:
 - 5.1. Положення про Раду.
 - 5.2. Склад Ради.
 - 5.3. Тематика чергового засідання.
 - 5.4. Матеріали останнього засідання.
 - 5.5. Архів.
6. Регіональний інноваційний фонд:
 - 6.1. Інформація про Фонд.
 - 6.2. Проекти.
 - 6.3. Конкурси.
 - 6.4. Річний звіт.
 - 6.5. Архів.
7. Харківський регіональний семінар з інноватики:
 - 7.1. Положення про семінар.
 - 7.2. Рада семінару.
 - 7.3. Порядок денний чергового засідання.
 - 7.4. Матеріали семінару.
 - 7.5. Архів.
8. Інтернет - ярмарок (пропозиція та попит) технологій.
9. Журнал «Інновації в Харкові».
10. Форум – комунікаційний майданчик для відвідувачів сайту.
11. Бібліотека.
12. Консалтинг / освіта.
13. Посилання на сайти з інноваційної тематики.

Регіональний семінар з проблем інноваційного розвитку

Регіональний семінар з інноваційного розвитку (надалі Семінар) є майданчиком для обговорення ідей, методів, результатів досліджень, що мають відношення до проблем розвитку систем діяльності, у першу чергу - інноваційного розвитку, і створення інноваційних систем. Семінар є також інструментом аналізу й експертизи інноваційних програм і проектів, пропонує для здійснення в регіоні і потребуючих узгодження з органами влади та врахування думок громадськості. Семінар організується і фінансується Регіональним Інноваційним Центром (РІЦ).

Загальне управління роботою Семінару здійснює його Рада, сформована РІЦ з числа фахівців (експертів) в області інноватики. Рада затверджує Положення про Семінар, основні тематичні напрямки його діяльності, розглядає і погоджує річні заявки на фінансування діяльності Семінару і призначає його Керівника з числа штатних співробітників РІЦ.

Керівник Семінару:

формує тематику і програми засідань Семінару;
організує проведення засідань і безпосередньо веде засідання Семінару;
забезпечує поширення інформації про Семінар і результати його роботи.

Слухачами й учасниками Семінару можуть бути особи, які зацікавлені в обговоренні заявлених у програмі Семінару питань і готові дотримуватись встановлених Семінаром правил проведення дискусій.

Інформація про роботу семінару публікується на сайті «Харків інноваційний». Ключові доповіді друкуються в «Матеріалах Харківського регіонального семінару з інноватики» по представленню Ради семінару.

Робота Семінару фінансується за рахунок коштів РІЦ. Річний обсяг фінансування Семінару визначається керівництвом РІЦ на підставі заявки його Керівника, погодженої Радою Семінару.

Інструментарій оцінки інноваційного потенціалу підприємства

Високі темпи зміни структури і результатів господарської діяльності, наростаючий динамізм ринкової ситуації вимагають від суб'єктів ринку, особливо в його наукомістких секторах, адекватного «інноваційного поведіння», що виражається в готовності і здатності забезпечувати мобільність і високі темпи відновлення виробництва. Необхідність узгодження в рамках одного підприємства багато в чому суперечливих вимог динамізму і стабільності породила нові вимоги до організаційних компонентів діяльності і визначила появу терміна «інноваційного управління».

Одним з ознак «інноваційного управління» є використання різних систем аналізу й оцінки основних параметрів здійснюваної діяльності, в число яких входить і інтегральний показник «інноваційного потенціалу підприємства».

В даний час ще не сформовано загальноприйняте поняття «інноваційного потенціалу», не вироблені підходи до критеріїв і методики його оцінки, практично відсутні системи збору необхідних для цього показників. У проведених фрагментарних оцінках «інноваційності» окремих суб'єктів ринку використовуються, як правило, статистичні показники, що відносяться до науково-технічної, виробничо-технологічної і інших складових загального потенціалу підприємств, в результаті чого інноваційна складова виявляється з низькою долею вірогідності.

Випереджаючи цільову розробку методики оцінювання інноваційного потенціалу підприємств, варто дати робоче визначення цього поняття.

Інноваційний потенціал підприємства визначається як «здатність підприємства забезпечувати шляхом якісних змін на основі нових або значно удосконалених знань (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, науку тощо) такий рівень відновлення своєї діяльності (вироблених товарів і послуг), котрий дозволяє підприємству завойовувати (утримувати) конкурентні позиції у реальних умовах ринку»

Виходячи із самих загальних положень, можна вважати, що для оцінки здатності підприємства до інноваційної діяльності необхідно розглянути якість його менеджменту, характеристики кадрового складу, стан виробничої (матеріально-технічної) бази, фінансово-економічну політику, а також вивчити ряд показників його ринкового поведіння. Відповідно до цього підходу виділяються наступні елементи (об'єкти) оцінювання інноваційного потенціалу підприємства:

- організаційно - управлінська система;
- персонал працівників;

- науково-технічна і виробнича база;
- фінансово-економічна політика;
- ринкова активність.

Крім перерахованих, до складу використовуваних для оцінки параметрів підприємства можуть бути включені відомості про організаційно-правову форму і форму власності підприємства.

Інтегральну оцінку інноваційного потенціалу підприємства можна одержати по сукупності одиничних оцінок стану виділених вище елементів його діяльності.

Ще одним з дійових інструментів оцінки інноваційного потенціалу має стати добре відомий на Заході метод технологічного аудиту, адаптований до вітчизняних умов.

Мережа інститутів інноваційної інфраструктури регіону

Потреби регіону в інфраструктурному забезпеченні інноваційних процесів далеко не задовольняються існуючими організаціями інфраструктури. У той же час, вважається загально визнаним, що ефективна інфраструктура – це надлишкова інфраструктура. Саме ця її якість – свідомо надлишковий ресурс – дозволяє інфраструктурам справлятися зі значними коливаннями попиту на відповідні послуги.

Одним з дійових заходів по підвищенню ефективності використання дефіцитних і розосереджених ресурсів, є мережна організація власників таких ресурсів, що дозволяє концентрувати ресурси на напрямках підвищеного попиту, мобільно їх перерозподіляти при коливаннях попиту і консервувати з мінімальними збитками в періоди низького попиту. Ця якість мереж уже давно й успішно використовується, у тому числі і при інфраструктурному забезпеченні. Інноваційна інфраструктура динамічних регіонів являє собою напівкорпоративний конгломерат юридично незалежних спеціалізованих інститутів, відносини яких один з одним і поводження на ринку відповідних послуг визначаються не стільки механізмами конкуренції, скільки різними формами кооперації і координації. Перевага відносин кооперації і координації - це основна ознака мережної організації діяльності, що дозволяє суб'єктам мереж забезпечувати необхідний резерв ресурсів при мінімізації витрат на їхнє створення і функціонування.

Зрозуміло, що відзначена якість мережної організації може стати ресурсом підвищення ефективності регіональної інноваційної інфраструктури, якщо існуючим інститутам інфраструктури будуть запропоновані такі форми взаємодії, що підвищують прибутковість і стійкість їхньої діяльності.

Механізми створення і підтримки діяльності малих наукомістких компаній

Однією з головних умов перетворення інтелектуального потенціалу Харківщини в ефективний ресурс соціально-економічного розвитку регіону є адаптація цього потенціалу до вимог ринкового середовища - представлення інноваційного потенціалу у формі об'єктів інтелектуальної власності і їх

включення, як нематеріальних активів, в ринковий оборот капіталу.

Основним організаційно-економічним механізмом рішення цієї задачі повинне стати створення малих високотехнологічних фірм, заснованих безпосередніми носіями інноваційного потенціалу - власниками інтелектуальної продукції, у першу чергу, фізичними особами. Статутний капітал таких фірм, в основному, повинний формуватися за рахунок об'єктів цієї власності у формі нематеріальних активів, що є добре відомим інструментом залучення інвестицій, тому що корпоративні права згаданих фірм можуть бути об'єктом купівлі-продажу на відповідних ринках.

Незважаючи на те, що створення таких фірм у більшості випадків може здійснюватися на основі існуючого законодавства, їхнє масове впровадження не є ординарним процесом і повинне супроводжуватися рішенням ряду специфічних проблем, серед яких виділено:

1. Оцінка вартості нематеріальних активів, що складають капітал створюваних фірм, і визначення пайової участі кожного засновника.

Якщо при оцінці матеріальних активів можливо оперувати досить об'єктивними даними про очікувані витрати, стан ринків збуту, очікуваний прибуток, то стосовно нематеріальних активів такі оцінки носять значно більш суб'єктивний характер. Тому питання про первісну оцінку вартості того чи іншого інтелектуального продукту або ресурсу в значній мірі зводиться до аналізу і прогнозу реальних перспектив його використання, очікуваних при цьому витрат, до зіставлення з аналогами та ін.

Зі сказаного випливає, що вже первісна стадія корпоратизації наукових організацій, яка вимагає вартісної оцінки активів у їхньому статутному капіталі, на практиці потребує професійного консалтингу технологічного і фінансово-економічного характеру.

2. Створення підприємницьких науково-технічних фірм, особливо корпоративного типу, потребує також і кваліфікованого правового супроводу, оскільки до порядку денного постають ще не відпрацьовані юридичні аспекти відносин учасників як між собою, так і з третіми суб'єктами. Один з таких аспектів - патентна захищеність інтелектуальної власності і співвідношення прав на результати інтелектуальної діяльності між їхніми авторами, інститутами, у яких ці результати були отримані, і державою, що фінансувала відповідні дослідження.

3. У контексті комерціалізації інноваційного потенціалу створення зазначених фірм має визначений сенс в тому випадку, якщо вони зможуть стати об'єктом уваги потенційних інвесторів.

На сучасних фондових ринках це досягається відповідним інформаційним забезпеченням, установленням ділових контактів з інвесторами і здійсненням ітераційних процесів узгодження взаємних фінансово-економічних і правових інтересів сторін.

З вищезазначеного випливає, що неодмінною складовою організаційно-економічних механізмів комерціалізації інноваційного потенціалу регіону і ядром інноваційної інфраструктури повинні стати консалтингові фірми, що здійснюють вивчення відповідних секторів ринку і забезпечують діяльність

інноваційних фірм кваліфікованими послугами технічного, фінансово-економічного, організаційного і правового характеру.

Як інструмент для інвестицій у сферу виробництва інтелектуальної продукції може використовуватися механізм так званого “фондового майданчику”, що дає змогу інвестору входити в корпоративні права створюваних і існуючих технологічних компаній.

Коло задач “фондового майданчика” не повинно обмежуватися тільки перерозподілом прав власності. Одним з перспективних видів його діяльності в сфері виробництва інтелектуальної продукції має стати процес “розміщення замовлень”, тобто підрядів на розробку технологій і інших подібних задач. На фондовому майданчику в принципі можуть обертатися і пропозиції на розміщення таких підрядних досліджень і розробок.

Організаційний механізм реалізації пілотного проекту

Першочерговими заходами у створенні регіональної інноваційної системи й активізації інноваційного потенціалу регіону є міри організаційного характеру: формування авторитетної організаційної структури інтелектуальної й ідеологічної підтримки інноваційного вектора розвитку (Громадська Рада з проблем інноваційного розвитку при голові Харківської обласної державної адміністрації) і створення Регіонального Інноваційного Центру, як основного проектувальника регіональної інноваційної системи, організатора і координатора діяльності регіональних суб'єктів по реалізації цього проекту.

Основними проблемами діяльності існуючих сьогодні громадських Рад і інших подібних консультаційних інституцій, створюваних при органах влади, є їхня низька дієздатність і консерватизм, обумовлені прийнятим порядком формування таких Рад. Їхній склад, як правило, формується з числа керівників високого рангу, тобто, директорів НДІ і підприємств, ректорів Вузів, які дуже зайняті на основному місці роботи. Внаслідок цього вони просто фізично не можуть приділяти належну увагу діяльності громадської суспільної структури (звідси низька дієздатність). У той же час, ці люди в силу свого соціального статусу і віку, як правило, не схильні до серйозних змін сформованих форм життєдіяльності. Подібні консервативні установки можуть бути цілком доречні і прийнятні в стаціонарних і ефективних системах, але стають очевидно проблемними в перехідних умовах, що вимагають демонтажу і заміни відживаючих організаційних структур і відносин.

Перехід на інноваційну модель розвитку значною мірою має на меті відмову від форм організації економічної діяльності, прийнятих на індустріальному етапі, і активне введення в практику управління якісно нових інструментів, здатних переорієнтувати підприємницьку активність у сектори наукомісткого виробництва і забезпечити ефективну підтримку інтелектуальної сфери.

Саме тому до створення регіональної громадської Ради з проблем інноваційного розвитку і формуванню його складу варто віднести особливо уважно, забезпечити залучення до її роботи сучасно мислячих

кваліфікованих фахівців, зацікавлених у розвитку економіки на інноваційній основі і готових до необхідної змістовної і напруженої роботи. Імовірно, для цього необхідна спеціальна процедура добору таких фахівців, свого роду попереднє тестування на відповідність цілям і задачам Ради.

Значимими позитивними факторами добору кандидатів до складу Ради можуть бути:

- особистий досвід участі в реалізації успішних інноваційних проектів;
- систематична аналітична, експертна, освітня діяльність в інноваційній сфері, наявність відповідних розробок і публікацій;
- рекомендації відомих фахівців;
- особисте бажання працювати в складі Ради.

При цьому посадове положення кандидатів на членство в громадській Раді не повинне розглядатися як першочерговий критерій.

Основною ланкою організаційного механізму створення і розвитку регіональної інноваційної системи має стати Регіональний Інноваційний Центр (РІЦ) - базовий інститут РІС, що забезпечує організаційний, інтелектуальний і методичний супровід проектування всієї системи і її елементів, реалізацію цих проектів і моніторинг діяльності. Центр – це головний підрядчик робіт зі створення РІС, відповідальний перед замовниками цієї системи – регіональними органами влади і бізнесом, що організує і координує діяльність партнерів і співвиконавців. Винятково відповідальна роль РІЦ у реалізації Стратегії інноваційного розвитку регіону обумовлює високі вимоги до принципів його створення і закріплення у цього Центру певного авторитету і статусу.

Необхідними кроками на цьому шляху мають стати:

- презентація Концепції Регіонального Інноваційного Центру як центрального елементу регіональної інноваційної системи на представницькому форумі провідних наукових, промислових і освітніх організацій області, коректування проекту Концепції за результатами обговорення;
- утворення Центру в якості самостійної структури авторитетними засновниками при безумовній підтримці Харківської облдержадміністрації;
- активні співпраця у розгортанні РІС з Державним агентством України з інвестицій та інновацій;
- відкритість діяльності Центру, налагоджені канали зв'язку з науковим, освітнім і підприємницьким середовищем регіону;
- розміщення Центру в престижному приміщенні в центральній частині міста;
- максимально швидке створення ексклюзивної регіональної інформаційної бази інноваційних розробок і проектів;
- фінансова підтримка діяльності Центру з боку Харківської облдержадміністрації в перші роки функціонування згідно регіональної програми розбудови інноваційної системи Харківської області на 2007-2008 рр.;
- активна підтримка діяльності Центру з боку засновників в перші роки

функціонування шляхом спільного проведення експертно-аналітичних і проектних робіт, з виявлення і просування на ринок наукомістких інноваційних проектів.

Механізм фінансового забезпечення реалізації пілотного проекту

Механізм фінансового забезпечення пілотного проекту передбачає, розширення джерел фінансування інноваційного розвитку за рахунок залучення державних, галузевих, корпоративних, приватних та іноземних джерел фінансування до створення та забезпечення функціонування регіональної інноваційної системи. Участь держави у фінансуванні початкових етапів розгортання інноваційних процесів в економіці регіону як рівного та прозорого партнера дозволяє перейти до децентралізованого (непрямого) стимулювання інноваційної діяльності через збільшення попиту підприємств на інновації як інструмент ведення конкурентної боротьби і підвищення конкурентоспроможності.

З метою запровадження такого механізму на відповідних етапах реалізації пілотного проекту пропонується:

1) Створення при університетах та наукових закладах науково-дослідницьких центрів, капітал яких формується за рахунок рівних внесків засновників – університетів як державних установ та фізичних осіб-науковців, що є авторами і розробниками інноваційних проектів.

2) Забезпечення державними інформаційними ресурсами інститутів інфраструктури, які надають послуги суб'єктам інноваційного процесу.

3) Пряме фінансування з обласного та місцевих бюджетів регіональних замовлень на інноваційну продукцію, що відповідає пріоритетним напрямкам інноваційного розвитку держави.

4) Формування програм розвитку комунальних інформаційних мереж, інноваційних технологій енергозбереження та забезпечення діяльності соціальної сфери та фінансування їх з регіональних і місцевих бюджетів.

5) Розбудова регіональних фінансових інститутів для надання фінансових послуг, пов'язаних зі структурною перебудовою і модернізацією регіонального господарського комплексу, в тому числі регіональної мережі спеціалізованих страхових компаній для страхування ризиків інноваційних проектів та кредитів під інноваційні проекти.

6) Створення регіонального фонду технологічних досліджень, який підтримує доведення фундаментальних розробок до рівня ефективних технологій та фінансується за рахунок коштів, отриманих від приватизації державного і комунального майна.

Безумовно, що значимість для перспектив створення в регіоні ефективної інноваційної системи зазначених елементів є визначальною: поява дієздатних механізмів залучення недержавних фінансових ресурсів в інноваційну сферу буде означати досягнення достатньої її привабливості для бізнесу і забезпечить режим саморозвитку цієї сфери. В реальній ситуації з багатьох причин вітчизняний продуктивний капітал концентрується в інших сферах бізнесу, значно більш стабільних і менш ризикованих, чим інноваційний. Тому першочерговою задачею регіональної влади для

створення партнерських з бізнесом відносин по фінансуванню процесів інноваційного розвитку є демонстрація довгострокової зацікавленості в такому співробітництві і переконливе підтвердження цього шляхом регулярного виділення бюджетних коштів на реалізацію регіональної інноваційної системи, часткового прийняття на себе інноваційних ризиків бізнесу і готовності пріоритетного рішення проблем, що виникають у інноваційноорієнтованих підприємств.

Інструментарій моніторингу проекту

Моніторинг, виходячи з його визначення, виконує важливу роль в загальному механізмі управління регіональним інноваційним розвитком. Його завдання – відслідкування процесів виконання проекту, розробка та підготовка рішень щодо їх корегування.

Для впровадження моніторингу в системі управління інноваційним розвитком регіону створюється спеціальна організаційно-інформаційна структура, як допоміжний блок діючої системи.

В методичному плані в цій структурі виділяється:

- блок формування інноваційної стратегії;
- блок спостереження, аналітики та оцінки;
- блок прогнозування і внесення коректив.

В предметно-функціональному плані в структурі моніторингу доцільно передбачити такі підсистеми:

1. Маркетингового пошуку і обґрунтування прогнозів.
2. Управління проектами і програмами.
3. Фінансового моніторингу.
4. Управління резервами.
5. Інформаційну підсистему (банк даних і технології).
6. Координації та управління розвитком інфраструктури.

Робочі завдання системи моніторингу:

- вибір параметрів управління (об'єктів, технологій, показників, критеріїв оцінки і реагування);
- ранжування параметрів управління по чинникам значущості, забезпечення ресурсами, ризику тощо;
- формування банку даних (ресурси, проекти, виконавці, економічні показники, маркетингові оцінки);
- розробка моделі і технологій управління, в т.ч. системи інформаційного доступу, обміну, ведення бази даних, забезпечення інформацією всіх структурних ланок управління (Держадміністрація, Рада, РІС, фонд, виконавці проектів та ін.);
- формування персоналу по обслуговуванню моніторингу та механізму їх взаємодії).

Управління інноваційним розвитком регіону має базуватися на рішенні багатофакторної управлінської задачі: як при наявних ресурсах забезпечити максимальне економічне просування і поліпшення найбільш значимих показників якості життя, що розділялося б суспільною думкою населення. Зараз вибір інструментів управління розвитком регіону, арсеналом яких

користуються як державні, так і регіональні органи влади, вкрай вузький. В основному він складається з інструментів контрольного типу, що дісталися від колишньої економічної системи. І чим скоріше органи влади почнуть користатися іншими інструментами – важелями непрямого впливу, тим менше перешкод буде виникати на шляху реалізації проекту. Ці інструменти будуть дійовими ще і тому, що регіон має визначену самостійність.

Для того, щоб система управління інноваційним розвитком регіону могла бути ефективно реалізована, вона повинна бути погоджена з обсягами реальних ресурсів; мати адекватний вибір регуляторних мір відповідно до кожної ситуації; контролювати виконання намічених дій. У цьому зв'язку система управління інноваційним розвитком регіону повинна включати блок формування, блок ресурсів, блок реалізації, блок контролю.

Ресурсний блок системи управління інноваційним розвитком регіону повинен складати ту частину фінансових, майнових, природних і інших державних ресурсів, яку можна виділити на цільове рішення відповідних задач, а також ту частину недержавних ресурсів (коштів приватних осіб, зовнішніх позик, муніципальних земель і ін.), що на законній підставі може бути спрямована на зазначені цілі.

В інноваційній системі регіону головним ресурсом виступають: інтелект, знання, науково-технічні розробки в сфері нових технологій і сам механізм досягнення цілей. Якщо відкинути умовно всі інші ресурси, і взяти два головних: фінанси – інтелект, то в проекті їх співвідношення визначається по значимості 50:50.

Реалізуючий блок системи управління інноваційним розвитком регіону найбільш різноманітний, структурно неоднорідний і включає десятки конкретних дій, механізмів і процедур, санкціонованих блоком формування і забезпечених, у тому чи іншому ступені, ресурсним блоком. Сюди входять такі якісно різні параметри, як: проведення спеціальних організаційно-господарських акцій; проведення соціальних акцій; організаційно-економічна підтримка традицій і культури окремих народів і етнічних груп; надання суб'єктам, що хазяюють, тимчасових податкових пільг, пріоритетне надання їм державних замовлень чи можливостей державних закупівель продукції за підвищеними цінами тощо.

Описувані елементи реалізуючого блоку не тільки якісно різні, але і по-різному використовуються в залежності від приводу для надання селективної підтримки, від її тривалості, від складу форм і методів. Очевидно, що механізми надання фінансової підтримки будуть різні при реалізації термінових мір і при довгостроковому і комплексному впливі, націленому на забезпечення стратегічних цілей.

Контролюючий блок системи управління інноваційним розвитком регіону повинний включати правозабезпечуючі міри всебічного і постійного відстеження ходу реалізованих мір, будь то масштабна цільова програма, чи трансферт, чи ситуативне рішення. При цьому мова йде про контроль і за прийняттям рішень, і за їхнім виконанням (за об'ємними показниками, по своєчасності виділення і доведення до кінцевих одержувачів виділених

ресурсів, по результативності їхнього використання і т.д.).

Одним з важливих елементів системи управління регіональним інноваційним розвитком є інноваційний маркетинг. Це:

- вивчення стану регіональної динаміки розвитку;
- вивчення інноваційних пропозицій;
- вивчення ринкових інноваційних попитів на різних ринках;
- комунікаційне забезпечення інноваційного процесу;
- контроль конкурентоспроможності;
- проведення збалансованої цінової політики інноваційних пропозицій;
- ситуаційний аналіз;
- підтримка прийняття ефективних рішень.

Оскільки РІС є для регіону структурою нового типу, а процес її створення значною мірою буде супроводжуватися коректуванням наявних планів, більш обґрунтованим представляється рівнозначне вживання термінів «моніторинг» та «контролінг», маючи на увазі процес безупинного управління створенням і розвитком системи з регулярним коректуванням її параметрів у залежності від досягнутих на визначений момент позитивних чи негативних результатів.

Цей процес містить в собі відстеження таких параметрів:

- вхідна оцінка якості і перспективності інноваційних проектів/підприємств;
- оцінка оперативного стану інноваційних проектів підприємств, етапів і кінцевих результатів їхнього виконання;
- моніторинг виконання функцій РІС й оцінка корисності результативності окремих її елементів;
- періодична інтегральна оцінка рівня інноваційної активності в регіоні;
- корекція структури РІС, її структурно-функціональних елементів, процедур прийняття управлінських рішень у РІС;
- відновлення пріоритетів, процедур і елементів РІС відповідно до результатів оцінки.

В динаміці темпів розвитку РІС контролюються:

- динаміка зміни кількості інноваційних проектів підприємств, створених у рамках РІС;
- динаміка успішності (як мінімум – виходу на рівень беззбитковості) інноваційних проектів підприємств;
- динаміка зміни кількості робочих місць в інноваційних проектах/підприємствах;
- динаміка загального обсягу реалізації інноваційного продукту в інноваційних проектах/підприємствах, створених при участі РІС;
- динаміка експортного і експортозамінюючого обсягу реалізації інноваційного продукту в інноваційних проектах підприємствах.

Досвід технологічно розвинутих країн доводить, що процедури моніторингу, контролю виконання й оцінки результатів реалізації інноваційних проектів повинні бути, з одного боку, прозорі і демократичні, а

з іншого боку – максимально захищені від можливого впливу адміністративних важелів. Практика показує, що найкращим з можливих способів оцінок такого роду є система анонімного експертного рецензування, що одержала у світі назву «peer-to-peer review», тобто оцінка за принципом «рівний до рівного».

Основні принципи побудови системи оцінки полягають у наступному:

- необхідна досить велика команда незалежних експертів;
- учасники команди повинні мати широкий кругозір з відповідним рівнем освіти і практичного досвіду;
- обов'язковою умовою участі в команді є відсутність у експертів «конфлікту інтересів»;
- організація, зацікавлена в об'єктивній оцінці конкурсного інноваційного проекту, формує групу з 5-8 експертів зі складу команди шляхом випадкової вибірки;
- рівень компетенції експертів повинний відповідати рівню компетенції авторів проекту;
- експертиза здійснюється в закритому режимі (розроблювачі проекту і його рецензентів невідомі один одному);
- сума оцінок експертів є остаточною і не може бути змінена в адміністративному порядку.

Створення подібного роду системи оцінок якості проектів, ходу їхнього виконання, результативності РІС, що коректують впливи, вироблення пріоритетів і т.п. вимагає розробки цілісної системи організаційно-нормативних і методичних документів, що визначають принципи добору експертів і їхньої участі в процедурах оцінок, відповідальність усіх задіяних сторін за конфіденційність інформації, процедури оцінювання й обліку експертних оцінок, процедури згладжування «конфлікту інтересів» тощо. Розробка відповідного комплексу документів є трудомісткою задачею, і вона вирішується на наступному етапі становлення РІС. Очевидно, що впровадження такої системи в рамках РІС буде сприяти створенню конкурентного середовища в області інноваційної діяльності, підвищенню рівня відкритості діяльності РІС і допоможе демократичної самоорганізації інноваційного співтовариства регіону.

Висновки

Головними результатами створення регіональної інноваційної системи має бути:

- випереджальне зростання долі виробництва і реалізації наукомісткої продукції і науково-технічних послуг;
- ефективне залучення інтелектуального потенціалу регіону в продуктивну діяльність і його розширене відтворення;
- залучення в усі сфери регіонального соціально-економічного комплексу внутрішніх і зовнішніх приватних інвестицій;
- позитивний вплив на супутні галузі економіки регіону, де можуть використовуватися інноваційні розробки та продукти.

Концентрація ресурсів на пріоритетних напрямках дозволить підвищити конкурентоспроможність економіки регіону на національному та міжнародному ринках через зміцнення конкурентних позицій суб'єктів бізнесу, що задіяні у процесі функціонування регіональної інноваційної системи. Це, відповідно, обумовить підвищення якості життя населення, раціоналізацію використання дефіцитних економічних ресурсів регіону та надасть вирішальні стимули його інноваційного розвитку у контексті розвитку національної економічної системи.